

Viden ■ Af redaktør Jørgen Carl

HVORFOR

går folk til psykolog –

Findes der noget mere oplagt spørgsmål for de privatpraktiserende, end hvorfor deres klienter opsøger dem. Vi har nu en større undersøgelse i ryggen, når spørgsmålet skal besvares.

■ Offentlighedens interesse for psykologien og de svar, faget kan levere, er smigrende. Som udøver af faget eller som en af dem, der servicerer alle de videbegærlige – ikke mindst journalisterne – står man stærkt, fordi man ikke først skal skabe interessen. Den er der på forhånd: Hvorfor bliver vi draget af ulykker? Hvorfor har det midterste barn i en søskendeflok ofte problemer? Hvorfor får vi stress? Osv. Alle disse spørgsmål og titusind flere med et underforstået: Hvordan vil en psykolog kunne forklare, at ...

De faglige spørgsmål er i klart overtal, fordi faget nu engang er fascinerende. Men fascinationen smitter, så interes-

sen også rettes mod psykologerne selv og deres klienter.

Paradoksalt nok har det imidlertid knebet med at levere svar på det enkleste tænkelige spørgsmål: Hvorfor går folk til psykolog? Ingen statistik, ingen undersøgelser har dækket noget så oplagt – hvis man ser bort fra sygesikringsstatistikkerne. Men de dækker kun henvisningskategorierne inden for praksisoverenskomsten: Volds- og voldtægts ofre, trafik- og ulykkesofre, pårørende til alvorligt psykisk syge, pårørende ved dødsfald m.fl. – og ikke den mangfoldighed af årsager, som regel udramatiske, der ligger bag henvendelserne i øvrigt.

>

- > Denne mangel er der nu rettet op på. I begyndelsen af marts 2008 offentliggjorde Dansk Psykolog Forening rapporten "Hvorfor går folk til psykolog?", en statistik over 53 privatpraktiserende psykologers indberetninger fra november 2007 af mere end 1500 klienthenvendelser.

Hvem kommer i praksis?

Hvem er undersøgelsens 'folk'? Man har valgt at dele klienterne op i grupperne børn (0-15 år), unge (16-29 år), voksne (30-59 år) og ældre (over 60 år).

Svarene udviser en tydelig aldersmæssig *skævdelling*, idet hele 71 % af klienterne tilhører voksengruppen. Til sammenligning udgør denne gruppe 42,5 % af den danske befolkning. 24 % af klienterne tilhører gruppen af unge (Danmark totalt: 16 %), medens blot 5 % af klienterne er over 60 år (befolkningen som helhed: 21,5 %). Selvfølgelig er det at gå til psykolog blevet en helt naturlig ting, falder det altså de voksne og modne danske langt mere naturligt end de unge og de ældre. At børnegruppen ikke er repræsenteret – tallet er 0! – må tillægges, at denne klientgruppe primært bliver betjent gennem PPR.

Et endnu skævere billede tegner sig i fordelingen på køn. Blandt klienterne er 72 % kvinder, 28 % mænd.

Krydsningen af de to parametre giver det meget markante resultat, at kvinder mellem 30 og 59 år tegner sig for mere end halvdelen (52 %) af besøgene i privat praksis. Omvendt er manden over 60 år en sjælden gæst (1 %). Interessant er det, at andelen af mandlige klienter er relativt større blandt den yngre gruppe (33 %) end blandt de voksne/modne (30 %) og de ældre (25 %). Det kan pege i retning af en mere ligelig kønsfordeling fremover.

Hvorfor kommer klienterne?

Undersøgelsen splitter henvendelsesårsager op i tre niveauer: *de hyppige* (+200 henvendelser), *de almindelige* (50-200 henvendelser) og *de sjældne* (under 50).

De hyppigste henvendelser grunder sig i problemer med arbejde eller familierelationer. Disse to kategorier tegner sig tilsammen for 38 % af henvendelserne, 17 % arbejdsrelaterede og 21 % familierelaterede. De *arbejdsrelaterede* henvendelser drejer sig om fx stress og PTSD, mobning på arbejdspladsen og udbrændthed. De *familierelaterede* henvendelser udgøres af blandt andre parforhold, familie, ensomhed, omsorgssvigt og jalousi.

Blandt de almindelige, men ikke hyppige henvendelsesårsager er: pårørendes sygdom, sorg og tab, udsættelse for vold, eksistentielle problemer, problemer med helbredet, angst, depression og selvudvikling. Disse mange kategorier tegner sig tilsammen for halvdelen af henvendelserne til den privatpraktiserende psykolog. Mest i denne gruppe fylder sorg/tab med 9 %, angst med 8 %, egen eller pårørendes sygdom med hver 7 % og depression med 6,5 %. 4,5 % af henvendelserne skyldes ønsket om selvudvikling, dvs. coaching, vejledning og rådgivning. Tallet skal ses i det lys, at undersøgelsen er gennemført blandt kliniske psykologer.

De mere sjældne henvendelsesårsager er katastrofer, incest, interkulturelle problemer, ikke-arbejdsrelaterede belastningsreaktioner, spiseforstyrrelser, selvskaade, misbrug,

FAKTA ■ Læs hele undersøgelsen

"Hvorfor går folk til psykolog?" er blevet gennemført af 53 psykologer med eller uden ydernummer over en periode på to uger i november 2007. De deltagende psykologer er repræsentativt udvalgt i forhold til køn, alder og geografi – ydernummerpsykologer er dog svagt overrepræsenteret. Undersøgelsen er netbaseret.

Der er i marts 2008 udarbejdet en rapport over undersøgelsen, som er tilgængelig på www.dp.dk.

sexologiske problemer, selvmordsforsøg og aggressionsudøvelse. De fleste af disse typer andrager en procent eller færre af henvendelserne, idet ikke-arbejdsrelaterede belastningsreaktioner (stress, PTSD) dog udgør 3 %, og incest knap 2 %. Holdt op mod klicheen om psykologer skal det måske nævnes, at kun fire ud af de godt 1500 henvendelser (0,2 %) skyldes klientens seksuelle problemer.

Den første i en række

Undersøgelsen er landsdækkende, og som man måtte forvente, har geografien betydning for de henvendelser, den privatpraktiserende psykolog får. Materialet er ikke omfattende nok til en grundig analyse, men geografi er også kultur ...

Undersøgelsen følger Dansk Psykolog Forenings *kredse*, altså de tidligere amter. Ser vi på en sjælden henvendelsesårsag som incest (knap 2 %), udgør kategorien i Vejle 8 % af henvendelserne, i Storstrøm 6 % og i København 4 %.

En almindelig kategori som angst (8 %) topper uforklarligt på Fyn med hele 17 %, ligesom også Århus, Roskilde og Vejle er overrepræsenteret.

Kategorien pårørende til syg (7 %) har en tilsvarende skævhed med København (17 %) og Sønderjylland (13 %). I undersøgelsesperioden var der ingen (!) henvendelser i denne kategori i Viborg.

Undersøgelsen er ikke alene den første af sin art, men også den første i en række. Der er allerede i februar 2008 indsamlet data til runde nr. 2, og det er indtil videre hensigten at fastholde kadencen. Eftersom tallene bliver opdateret hvert kvartal, vil det efterhånden blive muligt at vise ændringer i mønstret af henvendelser.

De kommende undersøgelser bliver tilrettelagt på en lidt anden måde og tillader flere krydsninger end den første. Fremover bliver det således muligt at krydse køn/alder med henvendelsesårsager – den mulighed har været savnet i forbindelse med den aktuelle undersøgelse.

jc